

En forvalters vaner

Ugens vers

"Hvordan holder den unge sin sti ren? Ved at følge dine ord! Af hele mit hjerte søger jeg dig, led mig ikke vild fra dine befalinger. Jeg gemmer dit ord i mit hjerte, for ikke at synde mod dig" (*Sl 119,9-11*).

Introduktion

Dine vaner afspejler din hensigt og retning i livet. Forvaltere, der udvikler gode vaner, er de mest trofaste forvaltere. Daniel havde for vane at bede dagligt (Dan 6,10). Paulus' vane var at komme i synagogen (ApG 17,1-2). Han skriver også: "Far ikke vild! Slet omgang fordærver gode sæder" (1 Kor 15,33). Vi skal opdyrke gode vaner for at erstatte de dårlige.

"Vi vil hver især, både her og i al evighed, være, hvad vores vaner gør os til. Mennesker, som udvikler gode vaner og trofast udfører alle deres pligter, vil leve som strålende lys, der kaster lysstråler på andres sti." (Ellen White, *Testimonies for the Church*, 4. bind, s. 452).

Den sti, en vane skaber, er den hurtigste vej, du kan tage for at opnå den belønning, du ønsker. Du behøver med andre ord ikke engang at tænke over det; du gør det bare. En sådan vane kan være enten meget god eller meget dårlig, afhængig af hvad den er for dig. I denne uge vil vi se på stærke vaner, der vil hjælpe en forvalter til at tage sig af Guds gerning.

Ugens tekster

- Ef 5,15-17
- Kol 3,23
- Luk 12,35-48
- Jak 4,14
- ApG 3,21
- 1 Kor 9,24-27

Vane: Søg først Gud

Vi har alle vaner. Spørgsmålet er: Hvilken slags vaner er det? Gode eller dårlige? Af alle de gode vaner en kristen kan have, må det at søge Gud som det første man gør hver dag, være den allervigtigste. "Overgiv dig selv med sjæl, legeme og ånd til Gud hver morgen. Skab vaner med personlig andagt og stol mere og mere på din frelser." (Ellen White, *Mind, Character, and Personality*, 1. bind, s. 15.) Med en sådan vane vil vi komme til at gå ind gennem den snævre port, "der fører til livet" (Matt 7,14).

Gud sagde: "Du må ikke have andre guder end mig" (2 Mos 20,3). I forbindelse med vores grundlæggende behov sagde Jesus: "Søg først Guds rige og hans retfærdighed" (Matt 6,33), og vi er også blevet fortalt: "Søger I mig, skal I finde mig. Når I søger mig af hele jeres hjerte, er jeg at finde, siger Herren" (Jer 29,13-14).

Matt 22,37-38
ApG 17,28
Ef 5,15-17
Kol 3,23

Hvad siges i disse tekster, der kan hjælpe os til at sætte Gud først i vores liv?

Blandt alle eksempler på at sætte Guds først er der selvfølgelig intet bedre end Jesu eksempel. Jesus satte sin fader først i alt. Vi møder først denne prioritering, da han som barn besøgte templet i Jerusalem. Irettesat af sin mor, der havde fundet ham "i templet", sagde han til hende: "Vidste I ikke, at jeg bør være hos min fader?" (Luk 2,46.49).

Hele sit liv tørstede Jesus efter at have samfund med sin far. Det viser sig tydeligt i hans vane med at bede. Denne vane var noget, disciplene ikke helt forstod. Alle mørkets magter kunne ikke adskille Jesus fra Faderen; for Jesus gjorde det til en vane at være fuldstændigt forbundet med ham.

Vi kan følge Jesu eksempel ved at tage beslutningen om at elske Gud af hele vores hjerte, sjæl og sind (Matt 22,37). Ved at bede, studere Guds Ord og bestræbe os på at efterligne Jesus i alt, hvad vi gør, tillægger vi os den vane at sætte Gud først i vores liv. Og hvilken bedre vane kan en kristen vel have?

Til at
tænke over

Spørg dig selv: Har jeg virkelig sat Jesus først i mit liv? Hvordan kan du vide det?

Vane: Se frem til Jesu genkomst

Luk 12,35-48

Hvad lærer denne lignelse os om, hvilken holdning vi bør have til Jesu genkomst? Hvorfor må alt, hvad vi foretager os, altid stå i forhold til den virkelighed, at Jesus snart kommer igen?

Forvaltning bør af vane blive udført i lyset af Jesu genkomst. Utro forvaltere, som opfører sig som om de var tro, vil til sidst blive afsløret af deres handlinger; for sande, trofaste forvaltere udfører deres ansvarsopgaver ved at arbejde og passe deres pligt, som om deres herre var til stede. De lever for fremtiden og arbejder trofast dag efter dag. "Vort borgerskab er i himlene; derfra venter vi også Herren Jesus Kristus som frelser" (Fil 3,20).

Abraham så frem til den evige by (Hebr 11,10), og Paulus så frem til Jesu genkomst (Hebr 10,25). De tænkte fremad, forventede, lagde planer og var med et øjeblikks varsel rede til at møde Jesus. Vi skal også udvikle denne vane at se frem i tiden med blikket fæstet på evangeliets klimaks (Tit 2,13). I stedet for af og til at kaste et tilfældigt blik på profetierne, har vi brug for hele tiden at se frem, være på vagt og handle, idet vi altid er opmærksomme på den evighed, der venter os, når Jesus kommer igen. Samtidigt må vi undgå vilde og fantasifulde spekulationer omkring endetidsbegivenheder. Løftet om Jesu genkomst giver os retning i vores tilværelse, sørger for et fornuftigt perspektiv for nutiden og hjælper os til at huske, hvad der er vigtigt i livet. Vanen med at se frem til Jesu genkomst giver en forvalter klarhed og hensigt.

Korset har banet vejen for, at vi kan få et møde med Frelseren. Vi ser efter tegn i Bibelen, der peger på, at Kristus kommer i sin faders herlighed sammen med de hellige engle (Mark 8,38). "For vi ser ikke på det synlige, men på det usynlige; det synlige varer jo kun en tid, det usynlige evigt" (2 Kor 4,18).

Døden og dens altid tilstedeværende virkelighed bør hjælpe os til at indse, hvor begrænset og forbigående vores tid her på jorden er. Men løftet om Jesu genkomst viser også, at døden selv kun er midlertidig. Det giver derfor mening at leve i lyset af løftet om Jesu genkomst – et løfte, der bør have indflydelse på, hvordan enhver kristen forvalter lever sit liv. Lad os gøre det til en vane altid at leve i forventningen om Kristi komme. Selv vores navn henviser til virkeligheden af den forventning.

Vane: Brug tiden fornuftigt

"For vi er fra i går, vi ved intet, vort liv på jorden er en skygge"
(Job 8,9).

Du kan standse et ur, men du kan ikke standse tiden. Tiden venter ikke; den bliver ved med at bevæge sig fremad, selv om vi står stille og ikke gør noget som helst.

Jak 4,14
Sl 90,10.12
Sl 39,5-6
Præd 3,6-8

Hvad lærer følgende tekster om vores tid her på jorden i dette liv? Hvilket grundlæggende budskab kan vi finde i disse vers om, hvor værdifuld vores tid her på jorden er?

Med hensyn til noget så begrænset og uigenkaldeligt som tid, er det vigtigt for kristne at være gode forvaltere. Vi bør derfor udvikle den vane at bruge tiden vist ved at fokusere på det, der er vigtigt i både dette liv og i det næste. Vi må styre vores tid baseret på, hvad Guds Ord siger er vigtigt; for når tiden ophører, kan den ikke fornyes. Hvis vi mister penge, kan vi måske genvidne dem, måske til og med mere, end vi mistede til at begynde med. Men sådan er det ikke med tid. Et tabt øjeblik er tabt for evigt. Vi kan meget lettere sætte skallen på et ituslået æg sammen igen, end vi kan generobre bare et enkelt øjeblik af fortiden. Tid er derfor noget af det mest værdifulde, Gud har givet os. Det er derfor vigtigt, at vi udvikler den vane at få det meste ud af hvert eneste øjeblik, vi er blevet givet.

"Vor tid tilhører Gud. Hvert øjeblik er hans, og det er vor hellige pligt at benytte den til hans ære. Af alle de talenter, han har skænket os, er der ikke noget, han vil kræve nøjere regnskab for end tiden. Vi kan ikke udregne værdien af vor tid. Kristus regnede hvert eneste øjeblik for at være kostbart, og det må vi også gøre. Livet er alt for kort til at blive bortødslet. Vi har kun en meget kort prøvetid til at berede os for evigheden. Vi har ingen tid at spille, ingen tid at benytte til syndige nydelser." (Ellen White, *Lys over hverdagen*, 2. bind, s. 149).

Til at
tænke over

"Se derfor til, hvordan I lever, ikke som uvise, men som vise. Brug det gunstige øjeblik, for dagene er onde" (Ef 5,15-16). Hvad siger Paulus her, og hvordan kan vi anvende hans ord på vores egen situation?

Vane: Sundhed i sind, krop og sjæl

Vi var oprindeligt skabt fuldkomne – mentalt, fysisk og åndeligt. Men synden har ødelagt det hele. Evangeliets gode nyhed er bl.a., at Gud er i gang med at genoprette os til det, vi oprindeligt var tiltænkt.

Ap G 3,21
Åb 21,1-5

Hvilket håb finder vi i disse vers? Hvordan skal vi leve, mens vi venter på denne endelige genoprettelse?

Mens Kristus var her på jorden, arbejdede han utrætteligt på at løfte menneskeheden op, både åndeligt, mentalt og fysisk. Det var en forløber for den endelige genoprettelse, der vil ske ved verdens ende. Jesu arbejde med at helbrede viser, at Gud ønsker, at vi skal være så sunde, som vi overhovedet kan være nu, indtil Jesus kommer igen. Forvaltning vil derfor udvikle vaner for sind, krop og sjæl, der fremmer en sund livsstil.

For det første vil sindet vokse sig stærkere, jo mere vi bruger det. Gør det til en vane at fylde dit sind med "alt, hvad der er sandt, hvad der er ædelt, hvad der er ret, hvad der er rent, hvad der er værd at elske, hvad der er værd at tale godt om" (*Fil 4,8*). Sådanne tanker giver os fred (*Es 26,3*), og "besindighed er liv for legemet" (*Ordsp 14,30*). Sindets sunde vaner tillader kraftens højborg at fungere under de bedst mulige forhold.

For det andet viser gode sundhedsvaner som motion og sund kost, at vi har omsorg for os selv. Motion sænker vores stressniveau og blodtryk, forbedrer vores humør og er en medicin, der sandsynligvis er mere effektiv end noget andet, der findes på hylderne.

For det tredje vil en forvalter udvikle gode vaner for at styrke sjælen. Løft din sjæl til Gud (*Sl 86,4-5*) og vent (*Sl 62,6*). Din sjæl vil have fremgang, når du "lever i sandheden" (*3 Joh 3*), og Fredens Gud vil "bevare fuldt ud jeres ånd og sjæl og legeme lydefri ved vor Herre Jesu Kristi komme" (*1 Thess 5,23*).

Til at
tænke over

Tænk over, hvilke slags vaner du har, og hvordan de indvirker på din åndelige, fysiske og mentale sundhed. Er der ændringer, du har brug for at foretage, som kan hjælpe dig til at forbedre et af disse områder eller dem alle? Hvilke valg kan du foretage, og hvilke bibelske løfter kan du anvende, som vil hjælpe dig til at forbedre kvaliteten af dit liv nu, mens du venter på den endelige genoprettelse?

Vane: Selvdisciplin

Selvdisciplin er et af de vigtigste karaktertræk hos en forvalter. "For Gud har ikke givet os en fej ånd, men en ånd med kraft og kærlighed og besindighed" (2 Tim 1,7). Det græske ord for "besindighed" – *sophronismos* – findes kun dette ene sted i Det Nye Testamente og indbefatter evnen til at gøre det, der kræves, med et afbalanceret, fornuftigt sind, som ikke vil afvige fra Guds principper. Selvdisciplin kan hjælpe os til at "skelne mellem godt og ondt" (Hebr 5,14), forstå de pågældende situationer, og alligevel roligt og ydmygt modstå pres og distraktioner uanset, hvad resultatet vil blive. Daniel stræbte på trods af løverne efter at gøre det rette i modsætning til Samson, som levede et selvforkælende liv, hvor han ikke lagde bånd på sig selv eller udviste sund dømmekraft. Josef stræbte efter at gøre det rette i Potifars hus i modsætning til Salomo, som tilbad andre guder (1 Kong 11,4-5).

1 Kor 9,24-27

Hvad siger Paulus om selvdisciplin i disse vers? Hvad står ifølge hans ord egentlig på spil i hele spørgsmålet om selvdisciplin?

"Verden er fuld af nydelsessyge. Det vrirler med vildfarelser og opdigtede historier. Satan har mangedoblet sine fælder for at tilintetgøre menneskene. Alle, der ønsker fuldkommen hellighed i deres gudsfrygt, må lære mådeholdets og selvbeherskelsens kunst. Lysterne og lidenskaberne må styres af menneskets højere kræfter. Selvdisciplin er af væsentlig betydning for den mentale styrke og åndelige indsigt, som vil gøre os i stand til at fatte og efterleve de hellige sandheder i Guds ord." (Ellen White, *Jesu liv*, s. 61).

Selvdisciplin forbedres ved vanemæssig øvelse. Guds kald er, at de kristne skal "være hellige i hele jeres livsførelse" (1 Pet 1,15) og at øve os "i gudsfrygt" (1 Tim 4,7). Forvaltere må øve og træne for at have selvdisciplin på samme måde som de mest talentfulde idrætsfolk eller musikere. Med Guds kraft og vores stadige indsats må vi disciplinere os selv i de ting, der virkelig betyder noget.

Hvordan kan vi lære at underkaste os Guds kraft, som alene kan give os den nødvendige selvdisciplin til at leve som trofaste og gudhengivne forvaltere i en syndig og fordærvet verden?

Til at
tænke over

Til videre studium

Enok og Noa gjorde det til en vane at vandre med Gud i en tid, hvor der var meget få trofaste tilbage, og hvor overflod, materialisme og ondskab herskede (1 Mos 5,24; 6,9). De forstod og tog imod Guds nåde og blev på den måde gode forvaltere af de ejendele og opgaver, de var betroet. Ned igennem tiden har mange mennesker vandret med Gud ligesom Enok og Noa. Daniel og hans venner "var fuldstændig klar over, at det var en absolut nødvendighed for dem at have en klar hjerne og at udvikle en kristelig karakter, hvis det skulle lykkes dem at repræsentere den sande religion blandt alle disse falske, hedenske religioner. Gud selv var deres lærer. De bad uden ophør, studerede samvittighedsfuldt og holdt sig i nær berøring med den usynlige Gud. Kort sagt: De vandrede med Gud ligesom Enok." (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 236).

"At vandre med Gud" betyder at leve hver dag med Gud. En vis forvalter vil gøre det til en vane at vandre med Gud midt i en fordærvet verden; for kun gennem forbindelsen med Gud kan vi beskyttes mod den herskende ondskab.

At være en trofast forvalter indbefatter, at udgangspunktet i hele vores tilværelse er at være i overensstemmelse med Gud (Amos 3,3). Vi må leve i Kristus (Kol 2,6), leve et nyt liv (Rom 6,4), vandre i kærlighed (Ef 5,2), være vise (Kol 4,5), vandre i sandhed (Sl 86,11), vandre i lyset (1 Joh 1,7), vandre retsindigt (Ordsp 19,1), vandre i Guds lov (2 Mos 16,4), vandre i gode gerninger (Ef 2,10) og vandre på den lige vej (Ordsp 4,26-27).

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Definer ydmyghed og forklar, hvilken rolle den spiller i en forvalters liv (Matt 11,29; Ef 4,2; Fil 2,3); Jak 4,10). Hvorfor er ydmyghed vigtig i vores vandring med Gud? (Mika 6,8.)**
- 2. Tal sammen i klassen om, hvordan vi kan hjælpe hinanden, hvis vi bliver fanget i selvødelæggende vaner.**
- 3. Hvilke andre gode vaner bør en kristen forvalter også have? Se fx Tit 2,7; Sl 119,172; Matt 5,8.**
- 4. Tal sammen i klassen om begrebet tid og dens mysterier. Hvorfor virker det, som om den går så hurtigt? Hvordan kan vi i det hele taget forstå, hvad tid er? Og allervigtigst, hvorfor er det vigtigt, at vi er gode forvaltere af den forholdsvis korte tid, vi har, mens vi er her på jorden?**

Aktiviteter og dialog

Guds Ord

Lektien giver nogle eksempler fra Bibelen på mennesker, der havde selvdisciplin – eller manglede det. Prøv at samle flere bibelske eksempler.

Uddybende spørgsmål

- Vi er blevet betroet tid, og det er af betydning at forvalte den tid, vi har, på en klog måde:
 - Betyder det, at vi derfor bør være travlt beskæftigede hele tiden – har vi lov at slappe af?
 - Hvordan og hvor meget skal vi slappe af? Kan man slappe af, hvis man hele tiden føler sig usikker på, om man har lov til det?
- Hvad kan man rent praktisk gøre for at aflægge en dårlig vane eller opbygge en god vane?
 - Hvad skal man koncentrere sig om først? At aflægge en dårlig vane eller opbygge en god?
- Er meget disciplinerede mennesker altid venlige? Hvad kan man gøre for at opbygge den vane at være venlig mod alle, man møder?
- Hvilke andre gode – eller dårlige – vaner er afgørende for det kristne liv ud over dem, som lektien omtaler?
 - Er der forskel på "dårlige vaner"? Er alle lige slemme?
- Prøv at opstille en række gode grunde til at leve sundt!
 - Hvorfor skal vi leve sundt? Er det bare for vores egen skyld? Hvis det er tilfældet, er det så specielt kristent?

Personligt kristenliv

- Dårlige vaner er især irriterende, fordi vi ikke altid er opmærksomme på dem; det er derfor, at de er vaner! Nogle dårlige vaner er forholdsvis uskyldige – måske bider jeg negle af og til! Andre er meget ubehagelige for andre – jeg er måske regelmæssigt direkte uhøflig over for andre uden at være mig det bevidst! Andre vaner igen er direkte skadelige, måske for mit helbred – som fx rygning!
- Er der vaner, du gerne ville aflægge? Her følger nogle gode råd:
 1. Allerførst må du blive din "uvane" bevidst: (a) erkend, at du har den; (b) prøv at forstå, hvornår og hvordan den især viser

sig; (c) og indse, at selv om du gerne vil af med den, kan du alligevel godt føle dig tryk ved den og have lyst til at fortsætte med den!

2. Vær ikke bange for at søge hjælp og forståelse. Selv "små" og ubetydelige vaner aflægges lettere, hvis man har støtte fra mennesker, man holder af, og som holder af en – ved nedbrydning af stærkere vaner kan deciderede støttegrupper være uvurderlige.
3. Vær realistisk! Ikke alt kan fikses. Og selv det, der kan fikses, kan måske ikke fikses lynhurtigt. Sæt derfor gerne store mål; men del dem op i delmål, så du kan få en positiv fornemmelse af, at der er fremgang.
4. Hold humøret oppe! Hvis du kikser lidt, så lav lidt grin med dig selv. At distancere sig fra sig selv og anvende selvironi gør det ofte lettere at ændre vaner!
5. Lad ikke skyldfølelse slå dig ud. Hvis man føler skyld, fordi det ikke lykkes at foretage hurtige ændringer, bliver man lettere nedtrykt – og så er det endnu sværere at ændre vaner!
6. Husk, at du har en frelser. Erkend dine vaner og din svaghed over for ham. Søg hans hjælp; han forstår dig. Gå til ham med din skyldfølelse; han bærer din skyld. Du kan komme til ham, som du er, og finde fred og modtage kraft dag for dag.

Mødet med
dagligdagen

Hvilke oplevelser kan du dele med klassen mht. mennesker, du har mødt, der enten var meget disciplinerede – eller det modsatte?

